

Ochtendreferaat Toogdag Hersteld Hervormde Mannenbond 2016 'Het Woord gegeven' door: ds. W. Pieters

In Jesaja 66 vers 2 lezen we hoe we vandaag bijeen moeten zijn, nu we samen denken en spreken of ook discussiëren over Gods Woord: 'Op deze zal Ik zien, op de arme en verslagene van geest, **en die voor Mijn woord beeft.**'"

De morgenlezing, 'Het Woord gegeven', verdeel ik in drie aandachtspunten: "Wie geeft wat aan wie?" Het antwoord op deze drieledige vraag luidt:

1. God geeft
2. Zijn Woord
3. Aan ons

Om nut te hebben van het lezen van de Heilige Schrift is het uiterst belangrijk te weten welk gezag zij heeft. Is de Bijbel een verzameling mensenboeken over God, of Gods eigen Boek over Zichzelf?

Voordat ik dieper inga op het Goddelijke gezag van de Schrift, luisteren we naar wat de Nederlandse Geloofsbelijdenis erover belijdt dat God Zijn Woord heeft gegeven.

1. Wat belijdt de Nederlandse Geloofsbelijdenis over dat GóD Zijn Woord heeft gegéven?

We kijken naar artikel 2 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis. We belijden daarin door welk middel God door ons gekend wordt.

Wij kennen Hem door twee middelen. Ten eerste door de schepping, onderhouding en regering van de gehele wereld ... Ten tweede geeft Hij Zichzelf ons nog klaarder en volkomener te kennen door Zijn heilig en Goddelijk Woord, namelijk zoveel als voor ons nodig is in dit leven, tot Zijn eer en de zaligheid der Zijnen.

God geeft Zich te kennen, maakt Zich bekend. Met dit doel heeft Hij mensen geschapen, ons geschapen. We zijn vooral op dit punt onderscheiden van de dieren, dat wij God kunnen kennen; dieren niet. Om Zich aan ons te kunnen openbaren of met ons te kunnen communiceren, heeft Hij ons naar Zijn beeld en gelijkenis geschapen. Wat dit allemaal inhoudt, is niet aan de orde in deze lezing, maar wel dit: God wil dat wij vertrouwelijk met Hem omgaan, dat wij weten Wie Hij voor ons is, wat Hij aan ons geeft en wat Hij van ons vraagt. Heel bijzonder is het voorrecht om mens te zijn, aangelegd op onze Schepper, en bedoeld om daarin ons ware, diepe en blijvende geluk te vinden.

Twee bedoelingen wordt hier genoemd bij het feit dat God Zich aan ons bekend maakt: het is tot Zijn eer en tot onze zaligheid. En bij het woord 'zaligheid' mogen we wel denken aan hoe de Westminster Catechismus dit verwoordt: om God te genieten.

Verder wordt dit Woord hier heilig en Goddelijk genoemd; niet gewoon en niet menselijk dus.

Artikel 3 zegt verder over dit heilige en Goddelijke Woord:

Wij belijden dat dit Woord God niet is gezonden en niet is voortgebracht door de wil van een mens, maar de heilige mensen Gods, door de Heilige Geest gedreven zijnde, hebben dit Woord gesproken, zoals Petrus zegt.

Hier ga ik straks nader op in. Het gaat mij nu om de volgende zin van artikel 3:

Daarna heeft God, door een bijzondere zorg, die Hij voor ons en onze zaligheid draagt, Zijn knechten de profeten en apostelen geboden Zijn geopenbaarde Woord op Schrift te stellen.

God heeft ervoor gezorgd dat Zijn op Schrift gestelde Woord nog steeds Zijn Woord is, Goddelijk en heilig. Zo sluit dit artikel ook af:

Hierom noemen wij zulke geschriften: heilige en Goddelijke Schriften.

Het is goed ons nog een moment te bezinnen op de woorden: God draagt een bijzondere zorg voor ons en onze zaligheid. Artikel 2 zei al, dat God Zich aan ons bekend maakt voor zover ons nodig is tot Gods eer en tot onze zalige genieting, maar dat ging eigenlijk nog over het gesproken Woord. Als het daarbij gebleven was, zouden wij óf steeds een spreken Gods nodig hebben óf we zouden dit gesproken Woord van vroeger niet meer in zuivere overlevering bezitten. Daarom is er alle reden dat we ons er over verwonderen dat er een Bijbel is! Dat God de gesproken woorden op schrift liet stellen. Hieruit spreekt een bijzondere zorg van onze God voor onze zaligheid. Laten we – elke keer dat we het geschreven Woord van God in onze handen nemen – gelovig beseffen: dit Boek is een bewijs van Gods bijzondere zorg voor mij en voor mijn zaligheid!

Dit eerste punt van de lezing ging dus over dat God Zijn Woord gaf en dat Hij het op Schrift liet stellen.

Het tweede aandachtspunt gaat over dat Schrift-geworden Woord, en wel nader het Goddelijke karakter ervan, anders gezegd: de Goddelijke ingeving of inspiratie van de Bijbel. Ik verdeel dit onderdeel van de lezing in drie aandachtspunten:

- a. Hoe heeft Gods gemeente onder joden en christenen gedacht over het gezag van de Bijbel?
- b. Wat zegt de Nederlandse Geloofsbelijdenis erover?
- c. Wat getuigt de Bijbel zelf erover?

2.a. Hoe heeft Gods gemeente onder joden en christenen gedacht over het gezag van de Bijbel?

De rabbijnen zeiden: “Wie beweert, dat de Thora niet van de Hemel is, heeft geen deel aan het toekomstige leven. En wie zegt, dat Mozes, al is het slechts één vers uit zijn eigen gedachten heeft geschreven, is een leugenaar en een verachter van Gods Woord.” De Schriftopvatting van Jezus sluit hier bij aan – nooit is Hij dan ook beschuldigd van minachting voor de Schriften. Wanneer Hij in de Bergrede zegt: “Gij hebt gehoord, dat door de ouden gezegd is – maar Ik zeg u ...”, dan keert Hij Zich niet tegen de Schrift, maar tegen de Schrift-verduisterende tradities van ‘de ouden’.

Aan het gesprek tussen Abraham en de rijke man (Lukas 16) zien we hoe Jezus over de oudtestamentische Schriften denkt: “Zij hebben Mozes en de profeten, laten zij die horen!” En: “Als zij Mozes en de profeten niet horen, dan zullen zij ook, al was het, dat er iemand uit de doden opstond, zich niet laten gezeggen.”

Direct na de tijd van de apostelen erkent de christelijke kerk naast de Schriften van het Oude Testament ook de Schriften van het Nieuwe Testament als Goddelijk: de schrijvers ervan worden door hen de handen genoemd van de Heilige Geest – Die de eigenlijke Schrijver ervan is.

Gedurende de eerste drie eeuwen heeft de christelijke kerk zich ernstig bezonnen op de vraag welke boeken door God geïnspireerd zijn, dus: welke boeken bij de Bijbel horen. En door de bijzondere leiding en het innerlijke getuigenis van de Heilige Geest heeft de gemeente van Jezus Christus het Goddelijke gezag van de 27 boeken van het Nieuwe Testament mogen herkennen. Mannen als Augustinus hebben op allerlei manieren het godsgezag van de Schriften erkend. Er was in die eeuwen, en ook lang daarna, geen strijd of meningsverschil over de vraag of de Heilige Geest de bijbelschrijvers had geïnspireerd of niet; ook niet over de vraag of er in de Heilige Schrift onwaarheden stonden.

Ook de katholieke kerk van de middeleeuwen heeft altijd gestaan op het onfeilbare gezag van de Schrift: die de mond van de Vader is, de tong van de Zoon en de pen van de Heilige Geest. In de loop van de eeuwen ging echter wel het gezag van de traditie en van de kerk (of de paus) een steeds grotere plaats innemen; en dit gezag verdrong de Schrift helaas meer en meer van haar plaats. En nog weer later werd de onfeilbaarheid van de paus zelfs tot dogma verheven, waardoor de Schrift nog meer werd onderdrukt. Het verbod van de roomse kerk aan de leken om de Heilige Schrift te lezen sluit hier naadloos bij aan.

Toen kwam de reformatie! Wat betreft het Goddelijke gezag van de Bijbel is er theoretisch geen wezenlijk verschil tussen de reformatoren en de roomse kerk. Maar wanneer het op de toepassing aankomt, is het verschil heel groot. Toen Luther in zijn 95 stellingen de aflaathandel bestreed, had hij niet de gedachte dat er tussen hem en de paus enig verschil bestond over de vraag of de Bijbel wel of niet het Woord van God was en dus gezaghebbend, maar toch bleek tóen al dat hij (in tegenstelling tot de paus) uiteindelijk geen ander gezag erkende dan het gezag van de Bijbel. Kerkelijke tradities, pauselijke uitspraken, concilies, kerkvaders – het was voor Luther steeds alleen gezaghebbend, wanneer het overstemde met de Heilige Schrift. De Schrift was zijn enige fundament; en zo bond hij de strijd aan tegen de roomse kerk, hij alleen tegen de hele kerk. Maar hij wist zich onwrikbaar gesteund door Gods Woord, zoals hij op de Rijksdag te Worms verklaarde. Toen dit beginsel meer en meer voor het voetlicht trad, werden ook steeds meer dwalingen in de roomse leer en kerkregering ontdekt en aan de kaak gesteld.

Ook de beide andere reformatoren, Zwingli en Calvijn, hebben onverkort het gezag van Gods Woord beleden. En aan Calvijn komt de eer toe dat hij in zijn belangrijkste boek, de Institutie, een brede uiteenzetting heeft gewijd aan het hoe en wat van de inspiratie. Hierover zal ik het in het tweede onderdeel van mijn lezing hebben.

We kijken nu nog naar de eeuwen van bijbelkritiek. Al tijdens de eeuw van de kerkhervorming werd er kritiek op de Bijbel uitgeoefend. Vooral in de achttiende en in de negentiende eeuw werd de Bijbel onder kritiek gesteld. Uitgebreid hierop in te gaan lijkt mij vanmorgen niet nuttig. Wel wil ik noemen dat de

bestudering van de kerkgeschiedenis over dit onderwerp, ons duidelijk maakt dat we de wacht moeten houden bij het kleine. Het loslaten van het Goddelijke gezag van de Bijbel begint meestal niet met grote dingen, en gaat bijna nooit direct over kernpunten. Het begint met wat de Bijbel zegt op het terrein van de wetenschap, zoals in onze dagen nog al eens ter sprake kwam, namelijk hoe we Genesis 1 moeten verstaan: schepping of evolutie.

Wanneer iemand vraagt: maar hoe kunnen wij weten dat de Bijbel van Goddelijke oorsprong is en dus Goddelijk gezag heeft? Dan antwoorden we met de Nederlandse Geloofsbelijdenis: omdat de Heilige Geest getuigenis geeft in onze harten dat zij van God is. “Geloofsgehoorzaamheid doet buigen, onvoorwaardelijk buigen voor het absolute gezag der Heilige Schrift.”

Hiermee zijn we gekomen aan het tweede punt van het eerste onderdeel van deze lezing:

2.b. Wat zegt de Nederlandse Geloofsbelijdenis over dit Goddelijke karakter van de Bijbel?

We kijken hierbij naar artikel 3 tot en met 7:

Artikel 3 luidt (zoals we al hoorden):

Wij belijden dat dit Woord Gods niet is gezonden of voortgebracht door de wil van een mens, maar de heilige mensen Gods hebben het gesproken, door de Heilige Geest gedreven.

Hierbij verwijst Guido de Brès naar 2 Petrus 1 vers 21. De apostel schrijft over zijn ervaring op de berg der verheerlijking, vers 16-18:

Wij zijn geen kunstig verdichte fabels nagevolgd, toen wij u de kracht en toekomst van onze Heere Jezus Christus bekend maakten, maar wij zijn aanschouwers geweest van Zijn majesteit. Want Hij heeft van God de Vader eer en heerlijkheid ontvangen, toen zulk een stem van de hoogwaardige heerlijkheid tot Hem gebracht werd: “Deze is Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik Mijn welbehagen heb.” En deze stem hebben wij gehoord, toen zij van de hemel gebracht werd, toen wij met Hem op de heilige berg waren.

U voelt wel hoe belangrijk dit is voor de lezers van zijn brief: Zij gronden hun zaligheid niet op fabels en sprookjes, maar op feiten – die Petrus als oog- en oorgetuige hun verkondigt.

Toch laat hij het hier niet bij, maar schrijft in vers 19:

En wij hebben het profetische woord, dat zeer vast is, en gij doet goed, dat gij daarop acht hebt, als op een licht, schijnend in een duistere plaats, totdat de dag aanlicht, en de morgenster opgaat in uw harten.

Over dit profetische Woord schrijft hij vervolgens in vers 20 en 21:

Dit eerst wetend, dat geen profetie van de Schrift is van eigen(machtige) uitlegging, want de profetie is voortijds niet voortgebracht door de wil van een mens, maar de heilige mensen Gods hebben deze gesproken, door de Heilige Geest gedreven zijnde.

Duidelijk is dat de Heilige Geest de Bijbelschrijvers dreef. Dit betekent dat zij niets anders schreven dan wat Hij wilde. Zo kunnen we zeggen dat de Heilige Geest de Schrijver is van de Bijbel.

De andere Bijbelgegevens over het Goddelijke karakter van de Schrift behandel ik straks.

In artikel 4 lezen we welke boeken in de Bijbel horen, en in artikel 6 welke niet. Daartussen staat artikel 5 waarin over het gezag van de Schrift het volgende wordt beleden:

Al deze boeken alleen ontvangen wij voor heilig en canoniek, om ons geloof daarnaar te regelen, daarop te gronden en daarmee te bevestigen.

Het gezag van de Bijbel is dus niet iets dat door onze vaderlandse kerk werd besloten, maar beleden. De kerk verklaart dus niet op eigen gezag het een of ander boek als Goddelijk en gezaghebbend, maar ontvangt en belijdt dat boek als zodanig.

Hoe weet nu Guido de Brès dat deze boeken heilig zijn, gezaghebbend? En hoe weten wij het? We lezen verder in artikel 5:

... niet zozeer omdat de kerk ze aanneemt en voor zodanige erkent, maar vooral omdat de Heilige Geest getuigenis geeft in onze harten dat zij van God zijn.

Opvoeding en kerk hebben hierin geen onbelangrijke plaats. Augustinus schrijft, na lang te hebben getwijfeld of we ooit wel te weten kunnen komen wat waarheid is: *ik zou het evangelie niet geloven, als het gezag van de kerk mij daartoe niet bewoog*. Denk ook aan wat Paulus in 2 Timotheüs 3 vers 14-15 schrijft over het middel van een godzalige opvoeding: “Blijf in dat wat u geleerd hebt, en waarvan aan u verzekering gedaan is, wetend, van wie u het geleerd hebt. En dat u van kinds af de heilige Schriften geweten hebt, die u wijs kunnen maken tot zaligheid, door het geloof, dat in Christus Jezus is.”

Maar ver daarbovenuit gaat: *omdat de Heilige Geest getuigenis geeft in onze harten*. Dit klinkt heel subjectief. In een debat met iemand die dit niet ervaart, functioneert het *testimonium Spiritus Sancti*, zoals theologen dit inwendige getuigenis van de Heilige Geest noemen, niet. Toch is het niet subjectief. Want dit getuigenis komt niet van binnenuit in ons op, maar van buitenaf naar ons toe, ja van Bovenaf! Het is objectief, een Goddelijke werkelijkheid. Maar omdat ze Geestelijk is, is ze alleen ervaarbaar door hen die er de juiste ‘antenne’ voor hebben: het geloof. We kunnen dit vergelijken met een debat tussen een blinde en een ziende, of tussen een kenner van Rembrandt en een schilderkundige analfabeet.

Hebreeën 11 vers 1 zegt over dit subjectief-objectief probleem van de geloofszekerheid aangaande het Goddelijke gezag van de Heilige Schrift: “geloof is een bewijs van zaken die je niet ziet.” Zoals alleen radar door mist heen ziet en zoals alleen een antenne radiogolven kan opvangen, zo kan het Goddelijke gezag van de Heilige Schrift alleen door de ‘radar’ of ‘antenne’ van het geloof worden onderscheiden.

Prof. Herman Bavinck vat in zijn *Gereformeerde Dogmatiek* Calvijns visie over het getuigenis van de Heilige Geest als volgt samen:

De Schrift brengt haar eigen gezag mee. Evenals licht onderscheiden is van duisternis, zoet van bitter, zo wordt de Schrift door haar eigen waarheid onderkend. Maar zekerheid bij óns krijgt die Schrift als Gods Woord, alleen door het getuigenis van de Heilige Geest. Bewijzen en redeneringen zijn wel veel waard, maar dit getuigenis gaat ze in waarde allemaal ver te boven. Gods Woord vindt niet eerder geloof in het hart van de mens, dan nadat dit door het inwendig getuigenis van de Geest bezegeld wordt. Dezelfde Geest, Die door de mond van de profeten sprak, moet in onze harten werken en ons overtuigen, dat zij getrouw hebben overgeleverd wat hun door God bevolen was. De Heilige Geest is daarom Zegel en Bevestiging van het geloof van de vromen. Als wij dat getuigenis in ons hebben,

rusten wij niet in enig menselijk oordeel, maar stellen ontwijfelbaar vast (alsof wij God Zelf daar aanschouwden), dat de Schrift uit Gods mond door de dienst van mensen is voortgekomen. Wij zijn ons dan bewust, dat wij in die Schrift de onoverwinbare waarheid bezitten.

Dit getuigenis van de Heilige Geest was bij Calvijn niet geïsoleerd van, maar stond in het nauwste verband met, heel de werkzaamheid van de Heilige Geest in het hart van de gelovigen. Door die werkzaamheid alleen ontstaat en bestaat de hele kerk. Heel de toepassing van het heil is een werk van de Heilige Geest. En het getuigenis aangaande de Schrift is maar een van de vele werkzaamheden van de Heilige Geest in de gemeente. Het geeft ook geen nieuwe openbaringen, maar maakt de gelovige vast ten aanzien van de waarheid van God, die volledig in de Schrift is vervat. Het maakt dat het geloof een zekere kennis is en alle twijfel buitensluit. (*Tot zover Bavinck.*)

Nu is dit volgens het vervolg van artikel 5, niet het einde van een debat over de betrouwbaarheid van de Heilige Schrift, want daarbij draagt de Heilige Schrift het bewijs van haar Goddelijke karakter en dus van haar betrouwbaarheid ook 'bij zichzelf', de zogenoemde *autopistie* of het zelfgetuigenis van de Heilige Schrift. Hoe? Het staat erbij:

Blinden zelf – mensen die geen geloof hebben, alleen 'natuurlijk verstand' – *kunnen tasten dat de dingen die in de Heilige Schrift voorszegd zijn, geschieden.*

Profetieën zijn uitgekomen en komen nog steeds uit. Niet altijd is het te bewijzen dat profetieën uitkomen, maar toch zijn er wel opmerkelijke dingen te noemen. Een paar voorbeelden:

- Jesaja 13 zegt: "Babel, het sieraad der koninkrijken, zal zijn zoals God Sodom en Gomorra omgekeerd heeft. Daar zal geen woonplaats zijn in eeuwigheid, en zij zal niet bewoond worden van geslacht tot geslacht; en de Arabier zal daar geen tent spannen, en de herders zullen er niet legeren." Dit is tot op de dag van vandaag zo.
- Wat over het volk Israël is geprofeteerd, is precies zo verlopen, zoals eeuwen tevoren is voorspeld.
- Profetieën over Christus zijn nauwkeurig uitgekomen. Denk aan Jesaja 53 vers 9: "Men heeft Zijn graf bij de goddelozen gesteld, en Hij is bij de rijke in Zijn dood geweest, omdat Hij geen onrecht gedaan heeft, en geen bedrog in Zijn mond geweest is." Mattheüs 27 vers 57-60 vertelt dat onze Zaligmaker niet bij de andere misdadigers in een massagraf terecht kwam, maar in het graf van Jozef van Arimathea.

Zo krijg je een extra bewijs van de Goddelijke waarheid van de Schrift. Zoals de Amerikaanse evangelist-apologist Josh McDowell getuigt die er een boek over schreef: *Evidence that Demands a Verdict* = Bewijs dat om een standpuntbepaling vraagt. Als niet-gelovige student meende hij altijd dat geloof alleen maar een mening was. Maar door intensieve gesprekken met christenstudenten moest hij zijn visie herzien: er waren redelijke argumenten (in een zekere zin bewijzen), die van hem niet zozeer gelóóf vroegen als wel éérlijkheid "om de claim dat Jezus Christus Gods Zoon is intellectueel te onderzoeken". Hij schrijft: "Ik dacht dat het een grap was." Maar in de loop van de tijd moet hij erkennen: "Ik begon me te realiseren dat Ik intellectueel oneerlijk was. Mijn verstand vertelde me dat de waarheidsaanspraken van Christus inderdaad waar waren, maar mijn wil werd in een andere richting getrokken."

Hij vertelt hierover met betrekking tot de opstanding van Jezus. Velen ontkennen het – hoe kan een dode weer leven? Anderen betwijfelen het – hoe weet ik of de evangeliën betrouwbaar zijn?

Ik zal u doorgeven wat hij, de hardnekkige scepticus die wilde bewijzen dat de opstanding van Jezus Christus een mythe is, hier later over schrijft:

1. De apostelen moesten er zelf van overtuigd worden dat Jezus uit de dood was opgestaan. Eerst geloofden zij het niet en zonder aarzeling lieten zij hun twijfel blijken. Pas na overvloedig en overtuigend bewijs geloofden ze.
2. Het klassieke voorbeeld van een man die tegen wil en dank tot bekering kwam was Jakobus, de broer van Jezus. Toen Jezus nog in leven was, geloofde Jakobus niet in zijn Broer Jezus als de Zoon van God (zie Johannes 7 vers 5). Het is best mogelijk dat hij, net zoals zijn broers en zusters, de spot met Hem gedreven heeft. 'Je wilt dat de mensen in je geloven? Waarom ga je niet naar Jeruzalem om te laten zien wat je kunt. Jakobus zal zich er wel voor geschaamd hebben dat Jezus overal de naam van de familie belachelijk maakte door Zijn fantastische beweringen. ('Ik ben de Weg en de Waarheid en het Leven; niemand komt tot de Vader dan door Mij' 'Ik ben de Ware Wijnstok, gij zijt de ranken' 'Ik ben de Goede Herder en Ik ken de Mijnen en wordt door de Mijnen gekend'). Hoe zouden jullie het vinden als een van je broers zulke dingen zei? Maar er gebeurde iets met Jakobus. Nadat Jezus was gekruisigd en begraven, predikte Jakobus in Jeruzalem. Zijn boodschap was dat Jezus stierf voor de zonden en was opgestaan en leeft. Ten slotte werd Jakobus één van de leiders van de gemeente van Jeruzalem en schreef hij een boek, de brief van Jakobus. De beginregels zijn: 'Jakobus, een dienstknecht van God en van de Heere Jezus Christus'. Zijn Broer. Ten slotte stierf Jakobus de marteldood door steniging op bevel van Ananias, de hogepriester. Was Jakobus bedrogen? Nee, de enige aannemelijke verklaring is 1 Korinthiërs 15 vers 7: 'Daarna is Hij aan Jakobus verschenen.'
3. Als de opstanding een leugen was, moeten de apostelen dat hebben geweten. Waren ze bezig de mensen op een kolossale manier voor de gek te houden? Die mogelijkheid valt niet te rijmen met wat ons bekend is van het hoge zedelijke peil van hun leven.
4. Jezus' discipelen hadden de martelingen en de dood niet moedig tegemoet kunnen treden als ze niet overtuigd waren geweest van de opstanding van hun Heere.
5. Pascal, de Franse christen-filosoof, schrijft: 'De aantijging dat de apostelen oplichters waren, is volkomen uit de lucht gegrepen. Laten we eens nagaan waar dit logischerwijs op zou zijn uitgelopen. Denk je die twaalf mannen eens in, die na de dood van Jezus Christus bij elkaar komen en dan een complot smeden om te zeggen dat Hij is opgestaan. Als één van deze mannen was bezweken door de bedreiging met gevangenis en marteling, zouden ze allemaal verloren zijn geweest'.
6. 'Op de dag van de kruisiging waren ze vervuld met droefheid; op de eerste dag van de week met blijdschap. Bij de kruisiging hadden ze geen hoop meer; op de eerste dag van de week gloeiden hun harten van zekerheid en hoop. Toen ze de boodschap van de opstanding hoorden, waren ze in het begin ongelovig en niet te overtuigen, maar toen ze eenmaal zekerheid hadden, kenden ze geen twijfel meer. Wat kon de oorzaak zijn van deze verbazingwekkende verandering in deze mannen binnen zo korte tijd? Alleen het feit dat het lichaam weg was uit het graf, zou nooit zulk een totale

ommekeer in hun geestelijke instelling en hun aard teweeg kunnen brengen. Denk eens aan deze kleine groep verslagen lafaards die de ene dag wegschuilt in een opperkamer en die een paar dagen later herschepen is in een stel mannen dat door geen vervolging tot zwijgen is te brengen! Wat een psychologische waanzin zou het zijn om deze verbazingwekkende verandering toe te schrijven aan zo iets onbeduidends als een miserabel verzinseltje dat ze de wereld proberen aan te smeren. Dat zou gewoon nergens op slaan.'

Verder is een bewijs van de waarheid van de Heilige Schrift voor iedere christen zijn persoonlijke ervaring – zowel geestelijk als in de levenspraktijk. Hij bevindt in zichzelf dat de Bijbel waar is in alles wat hij zegt over onze verdorvenheid, over de mens in zijn diepe val. Wie om zich heen ziet, maar vooral wie naar binnen leert zien bij het licht van de Heilige Geest, merkt dat wat de Schrift beschrijft, precies waar is. Zoals wat Jezus zegt in Markus 7 vers 20-23: "Van binnen uit het hart der mensen komen voort kwade gedachten, overspelen, hoererijen, doodslagen, dieverijen, gierigheden, boosheden, bedrog, ontucht, een boos oog, lastering, hovaardij, onverstand. Al deze boze dingen komen voort van binnen, en verontreinigen de mens." Wanneer we daarbij door de geloofsverbinding aan Jezus de rijkdom van Gods vergevende en vernieuwende genade beleven, hebben we een nieuw en overtuigend bewijs in ons gemoed dat alles wat de Bijbel hierover schrijft, waar is: rust en vrede, vreugde en vrijheid worden allemaal gesmaakt in Christus. Zo beléven we wat we lezen in, bijvoorbeeld, Mattheüs 11 vers 25-30: "Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven", of Romeinen 5 vers 1: "Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God, door onze Heere Jezus Christus."

2.c. Wat getuigt de Bijbel zelf over het Goddelijke karakter van de Bijbel?

Laten we eerst eens luisteren naar Hem Die de Waarheid Zelf is. Wat zegt Jezus over de Bijbel van Zijn dagen, het tegenwoordige Oude Testament?

Vijf voorbeelden.

1. In Markus 12 vers 36 zegt Jezus: "David zelf heeft door de Heilige Geest gezegd: De Heere heeft tegen mijn Heere gezegd: Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden gezet zal hebben tot een voetbank van Uw voeten." Psalm 110 is dus niet alleen een product van David, maar vooral van de Heilige Geest. En dat de inspiratie door de Heilige Geest woordelijk nauwkeurig is, blijkt uit het woordje 'mijn', waaruit Jezus bewijst dat Davids Zoon ook Davids Heere is ...
2. Jezus verslaat de verzoeker in de woestijn steeds met Gods Woord: "Er staat geschreven ..."
3. Uit Mattheüs 15 vers 4 blijkt dat Jezus niet alleen Tien Gebóden voor Goddelijk houdt, maar ook wat daarná, in de wet van Mózes, staat (Exodus 21 vers 17). Jezus zegt: "God heeft geboden: Eer uw vader en moeder, en: Wie vader of moeder vloekt, die zal de dood sterven.
4. Hoe ver de inspiratie van de Heilige Schrift volgens Jezus ging, zien we in Mattheüs 5 vers 18: "Voorwaar zeg Ik u: Totdat de hemel en de aarde voorbijgaan, zal er niet één jota en niet één tittel van de wet voorbijgaan, totdat alles zal zijn geschied."

5. Hoe belangrijk Hij de Heilige Schrift vond, lezen we in Lukas 16 vers 29, waar Abraham tegen de rijke man in de hel zei: “Zij hebben Mozes en de profeten, dat zij die horen.”

Duidelijk blijkt hieruit dat Jezus boog voor de letter der Schrift. Zouden wij het dan niet doen?

Vervolgens kijken we naar het prachtige vers dat we al in de lezing van de Schrift hoorden voorlezen, Romeinen 15 vers 4:

Want al wat te voren geschreven is, is tot onze lering te voren geschreven, opdat wij, door lijdzaamheid en vertroosting der Schriften, hoop hebben.

Dit vers geeft de reden aan van wat in vers 2 staat:

Laat dan een ieder van ons zijn naaste behagen ten goede, tot stichting.

Hoe gaat het argument van de apostel? We moeten elkaars voordeel zoeken. Wat is de reden? Vers 3 zegt:

Want ook Christus heeft Zichzelf niet behaagd, maar zoals geschreven is: De smadingen van hen die U smaden, zijn op Mij gevallen.

Omdat Christus niet Zijn eigen voordeel heeft gezocht, moeten ook wij het niet doen. De apostel verwijst hierbij naar een stukje uit de Bijbel-van-toen, het tegenwoordige Oude Testament, namelijk Psalm 69 vers 10.

De apostel haalt de Schrift aan omdat (vers 4) al wat te voren geschreven is, tot onze lering is geschreven.

Let op, Paulus schrijft niet dat sommige dingen tot onze lering zijn geschreven (en sommige dingen niet), maar dat álles wat tevoren geschreven is, tot onze lering werd beschreven.

Nog een Schriftwoord: in 2 Timotheüs 3 schrijft Paulus aan zijn geestelijke zoon Timotheüs:

Blijf in dat wat u geleerd hebt, en waarvan u verzekering gedaan is, wetend, van wie u het geleerd hebt. En dat u van kinds af de heilige Schriften geweten hebt, die u wijs kunnen maken tot zaligheid, door het geloof, dat in Christus Jezus is.

En dan volgt er in vers 16:

Al de Schrift is van God ingegeven.

Wat betekent dit? Dat elk onderdeel van de Schrift door Gods Geest is ingegeven, niet alleen toen de Schrift werd geschreven, maar ook terwijl zij wordt gelezen. Zo is de hele Bijbel dus het onfeilbare Woord van God.

Daarom kan Paulus ook vervolgen:

... en is nuttig tot lering, tot weerlegging, tot verbetering, tot onderwijzing, die in de rechtvaardigheid is.

Hoe deze ingeving is geweest, wil ik aan de hand van een paar voorbeelden aantonen.

De schrijvers zijn niet als personen geïnspireerd; zij konden zich vergissen en vergisten zich soms ook, zoals Samuël en Nathan. In 1 Samuël 16 lezen we: “Samuël zag Eliab aan, en zei: “Zeker, is deze voor de HEERE, Zijn gezalfde.” Maar de HEERE zei tegen Samuël: “Zie zijn gestalte niet aan, ook niet de hoogte van zijn gestalte ...” Want het is niet zoals de mens ziet. Want de mens ziet aan, wat voor ogen is, maar de HEERE ziet het hart aan.” En over Nathan lezen we in 2 Samuël 7: “Nathan zei tegen koning David: “Ga heen, doe al wat in uw hart is, want de HEERE is met u.” Maar in God zegt tegen hem: “Ga, en zeg tegen Mijn knecht, tegen David: “Zo zegt de HEERE: zou u voor Mij een huis bouwen tot Mijn woning?”

Dus deze mensen zijn niet altijd onfeilbaar, maar bij het schrijven van de boeken van de Bijbel, zijn ze door Gods Geest gedreven; en wat ze schreven, is door Hem Zelf ingegeven. Let op: niet zó dat alleen de inhoud of

gedachten van God zijn, en dat ondertussen de woorden van de menselijke schrijvers zijn. Nee, Paulus schrijft in 1 Korinthiërs 2 dat de Heilige Geest hem ook de woorden ingaf die hij moest spreken. Denk ook aan 2 Samuël 23 waar David, de zoon van Isai zegt: “De Geest des HEEREN heeft door mij gesproken, en Zijn rede is op mijn tong geweest.” Zelfs bij Bileam gold dit. We lezen in Numeri 22 en 23 dat de Engel des HEEREN tegen Bileam zei: “Alleen dat woord dat Ik tot u spreken zal, dat zult u spreken.” Toen legde de HEERE het woord in de mond van Bileam.

De Bijbelboeken zijn dus niet menselijk of feilbaar, maar zijn geschreven zonder fouten en vergissingen, onfeilbaar. Zelfs een enkel woord heeft betekenis, zoals we kunnen leren uit Galaten 3 vers 16, waar Paulus als volgt redeneert. Hij leest in Genesis 22 vers 18 dat de beloften tot Abraham en tot zijn zaad zijn gesproken. Hij vervolgt dan: *“Hij zegt niet: en tot de zaden, als van velen, maar als van één: en tot uw Zaad; Dat is Christus.”*

Denk ook aan zijn betoog in Hebreëen 2 vers 8, waar hij over het woordje ‘alle’ in Psalm 8 vers 7 schrijft: “Daarin, dat Hij alle dingen aan hem heeft onderworpen, heeft Hij niets uitgelaten, dat niet aan hem onderworpen is; maar nu zien wij nog niet, dat alle dingen aan hem onderworpen zijn.”

En in Hebreëen 3 vanaf vers 7 houdt hij een heel betoog over het woordje ‘heden’ in Psalm 95: “Heden, als u Zijn stem hoort, verhard uw hart niet.” Zo trekt hij ook in Hebreëen 12 conclusies uit de uitdrukking ‘nog eenmaal / nog eens’ in Haggai: “Zo zegt de HEERE der heerscharen: “Nog eens, een weinig tijd zal het zijn; en Ik zal de hemelen, en de aarde, en de zee, en het droge doen beven.”

De Bijbel heeft dus Goddelijk (= absoluut) gezag. Daarom kan Gods Woord ook levend en krachtig worden genoemd en is het een oordeler van de gedachten en de overleggingen van het hart.

Tegenover de ongelovige schriftkritiek die in de achttiende eeuw opkwam en die vooral in de negentiende eeuw de betrouwbaarheid van de Bijbel fel ter discussie stelde, beweer ik dat de schrijvers van de Bijbel verrassend eerlijk zijn. Dit blijkt hieruit dat de zonden van de leiders van het volk Israël en de gemeente van Christus eerlijk wordt vermeld – wat je niet zou verwachten als de bijbelschrijvers de ‘geschiedenis’ hadden verzonnen.

Denk aan

- Noachs dronkenschap;
- Sara’s ongelooft en leugen;
- Jakobs bedrog;
- De ruzie van Israëls stammoeders, Lea en Rachel & heel de chaos van het gezin van Jakob;
- De afgunst van de elf broers op Jozef;
- Mozes’ slaan op de rots;
- Gideon, Jefta, Simson;
- Davids overspel;
- De ongehoorzaamheid en kleinzieligheid van Jona;
- Het gedrag van de discipelen. Zij maken ruzie. In Markus 9 vraagt Jezus: “Waarover had u woorden onder elkaar op de weg?” Maar zij zwegen, want zij waren onder elkaar in woorden geweest op de weg, wie de meeste zou zijn. En wat waren ze ongelovig In Markus 16 lezen we: “Daarna is Hij geopenbaard aan de elf, terwijl zij aanzaten, en verweet hun hun ongelovigheid en hardheid van hart, omdat zij niet geloofd

hadden degenen die Hem gezien hadden, nadat Hij opgestaan was.” Ook Lukas schrijft daar heel eerlijk over: “Hun woorden schenen voor hen als ijdel geklap, en zij geloofden hen niet.” Zou dit beschreven zijn geworden, als alles een verzinsel was? Zij zouden de leiders en grondleggers van de kerk worden. Denk aan wat Jezus tegen hen zegt in Mattheüs 26: “U zult allen aan Mij geërgerd worden in deze nacht.” En de hardheid van hart want “Zij hadden niet gelet op het wonder van de broden.”

- Denk ook aan Petrus’ verloochening en zijn gehuichel in Antiochië.
- Denk ten slotte aan de schrijver van het laatste Bijbelboek: tot twee keer beschrijft hij zijn eigen ‘domheid’ om de engel te aanbidden.

Dit alles geeft ons een extra stimulans om de Bijbel te geloven. Voeg daarbij dat er in de tijd toen de Evangelieën geschreven werden, nog veel oog- en oorgetuigen in leven waren, die zeker hadden geprotesteerd wanneer foutieve informatie was gegeven – tenzij je aanneemt dat duizenden hebben samengespannen om bedrog te plegen ... Maar ja, dan kun je niets uit het verleden meer geloven. Paulus schrijft: “Daarna is Hij gezien door meer dan vijfhonderd broeders op eenmaal, van wie het merendeel nog over is, en sommigen ook zijn ontslapen.” Vergelijk ook zijn bewering voor koning Agrippa in Handelingen 26: “De koning weet van deze dingen, want ik geloof niet, dat iets van deze dingen verborgen hem is, want dit is in geen hoek geschied.”

Wanneer mensen de Schrift afwijzen, is dit niet omdat deze zo onbetrouwbaar is, maar omdat de boodschap hen niet aanstaat.

De vraag stellen: ‘Hoe kun je weten dat de Bijbel waar is?’, is te vergelijken met de vraag: hoe kun je weten dat het licht schijnt? Hoe kun je weten of iets zoet is of bitter? Het licht bewijst zichzelf – tenminste als je kijkt. Zoet of bitter bewijst zichzelf – tenminste als je eraan proeft. Zo moeten we ook de vraag benaderen: “Kunnen we bewijzen dat de Bijbel het onfeilbare Woord van God is?” Nee, maar dit hoeft ook niet, want dit kunnen we zeker weten door het oog / het smaakorgaan van de ziel, namelijk de inwendige getuigenis van de Heilige Geest uit de Schrift. Opvoeding en kerk hebben hierin een belangrijke plaats.

Zekerheid dat de Bijbel Gods onfeilbaar Woord is, komt onder Gods zegen tot stand mede door de volgende middelen:

- bidden om verlichting van je verstand door de Heilige Geest;
- trouw, aandachtig, onbevooroordeeld de Bijbel lezen en op je in laten werken wat je leest;
- breken met zonden; in Johannes 7 vers 17 zegt Jezus: “Als iemand de wil van God wil doen, die zal van deze leer bekennen, of zij uit God is, dan of Ik vanuit Mijzelf spreek.”

3. Hoe functioneert het Godswoord in ons dagelijks leven?

Om voor ons geestelijk, huiselijk, kerkelijk en maatschappelijk leven nut te hebben van het lezen van de Heilige Schrift is het niet alleen belangrijk te weten of de Bijbel een verzameling is van mensenboeken over God, of Gods eigen Boek over Zichzelf, maar ook welke eigenschappen dit gezaghebbend Godswoord heeft.

Is de Heilige Schrift vanwege haar Goddelijke oorsprong onfeilbaar en heeft zij Goddelijk gezag, dan heeft dit ook gevolgen voor onze houding ten opzichte van dit Woord. Dan gehoorzamen wij het. Daarom is het goed kort zijn eigenschappen aan de orde te stellen: De Bijbel is genoegzaam tot zaligheid, duidelijk, noodzakelijk.

a. De Bijbel is genoegzaam tot zaligheid

Alles wat wij moeten weten om zalig te worden en om welbehaaglijk voor God te leven, is in de Heilige Schrift alleen (en in heel de Heilige Schrift) te vinden. Jezus beroept Zich tegenover de duivel dan ook drie keer op niets anders dan op de Schrift: "Er is geschreven." Zo verwijst Abraham de broers van de rijke man in de hel naar de Schrift.

De Schrift bestrijkt álle terreinen van ons leven. Er is heel veel gezegd en gedaan, zowel door God als door Zijn Zoon, wat allemaal niet is opgeschreven, maar wat nodig is om tot geloof te komen en als gelovige te leven, is wél opgeschreven (misschien niet genoeg voor nieuwsgierige mensen, maar wel voor heilbegerige mensen): "Jezus heeft nog wel vele andere tekenen in de tegenwoordigheid van Zijn discipelen gedaan, die niet zijn geschreven in dit boek; maar deze zijn geschreven opdat u gelooft, dat Jezus is de Christus, de Zoon van God; en opdat u, gelovende, het leven hebt in Zijn Naam." Omdat het in de Bijbel dus gaat over onze zaligheid, zoals Johannes hier schrijft hoofdstuk 20, leest alleen díe persoon de Bijbel goed die de weg der zaligheid voor zich daarin ontdekt; die de stem van God voor zich daarin beluistert en die de Persoon van de Borg voor zich daarin aanschouwt.

Daarom wijzen we de mondelinge overlevering en de schriftelijke traditie als norm voor leer en leven af (tegen de roomse kerk, die de traditie tot norm van leer en leven verheft, buiten het Woord om en tegen het Woord in – denk aan het onfeilbaar verklaren van de paus). Daarom hebben belijdenisgeschriften geen gezag náást het Woord, maar ónder (of: gegrond óp) het Woord. De Heilige Schrift – maar dan wel gelezen in haar geheel en in al haar verbanden – heeft in alle zaken het laatste woord. Alle menselijke meningen moeten zich onvoorwaardelijk onderwerpen aan de Schrift zoals Jezus op de vraag van de wetgeleerde "Wie is mijn naaste" zegt: "Wat is in de wet geschreven? Hoe leest u?"

En dán alleen aanvaard je de genoegzaamheid van de Schrift, wanneer je je in alle vragen en keuzes van het leven (persoonlijk, sociaal, maatschappelijk, kerkelijk of staatkundig) laat leiden door de Schrift, Psalm 119 vers 105: "Uw woord is een lamp voor mijn voet, en een licht voor mijn pad."

b. De Bijbel is duidelijk

Dit houdt in, dat de Bijbel in zichzelf helder en doorzichtig is wat betreft de dingen die nodig zijn tot onze zaligheid, en om onze verantwoordelijkheid te verstaan / onze roeping te gehoorzamen. Denk aan Psalm 19: "De bevelen des HEEREN zijn recht, verblijdende het hart; het gebod des HEEREN is zuiver, verlichtende de ogen." We konden ook niet anders veronderstellen: wanneer God met ons communiceert, dan doet Hij dat op zó'n manier, dat het duidelijk is. Zo zegt Mozes in Deuteronomium 30: "Dit gebod, dat ik u heden gebied, dat is van u niet verborgen, en dat is niet ver. Het is niet in de hemel, om te zeggen: "Wie zal voor ons naar de hemel gaan, dat

hij het voor ons haalt, en het ons laat horen, dat wij het doen?” Het is ook niet aan de andere zijde van de zee, om te zeggen: “Wie zal voor ons overvaren naar de andere zijde van de zee, dat hij het voor ons haalt, en het ons laat horen, dat wij het doen?” Want dit woord is zeer nabij u, in uw mond, en in uw hart, om dat te doen.

Dit betekent niet dat er geen problemen of vragen zijn waarvoor wij de oplossing niet weten. Petrus schrijft: “In de brieven van Paulus zijn sommige dingen zwaar om te verstaan, die de ongeleerde en onvaste mensen verdraaien, zoals ook de andere Schriften, tot hun eigen verderf.” Dit ligt echter niet aan de Bijbel, maar aan ons verduisterde verstand. Voor de onwedergeborene zijn er veel onbegrijpelijke dingen in de Bijbel, maar wederbarende genade verlicht het verstand. In plaats dan ook met ons verduisterde verstand te rade te gaan en zo de Schriften tot ons verderf te verdraaien, is het beter ons verstand gevangen te laten nemen (zoals Paulus schrijft: “Wij werpen de overleggingen ter neer, en elke hoogte die zich verheft tegen de kennis van God, en wij leiden alle gedachten gevangen tot de gehoorzaamheid van Christus.” Laten we met David bidden (in Psalm 119 vers 18): *ontdek (open) mijn ogen opdat ik aanschouw de wonderen van Uw Wet*, zoals Jezus op de avond van Zijn opstandingsdag het verstand van Zijn discipelen opende zodat zij de Schriften konden verstaan. David belijdt dus dat het ligt aan zijn geestelijke blindheid en bidt niet: “Maak de *Bijbel* duidelijk”! Voor luie mensen is de Bijbel niet duidelijk, maar voor hen die in biddende afhankelijkheid de middelen gebruiken om de Schrift te leren verstaan.

De Bijbel bevat ook geen tegenstrijdigheden; wel schijnbare tegenstrijdigheden (dan lijkt het alsof de ene bewering in strijd is met de andere). Een voorbeeld: Romeinen 4 leert ons dat Abraham zonder werken werd gerechtvaardigd, “Want wat zegt de Schrift? En Abraham geloofde God, en het is hem gerekend tot rechtvaardigheid.” Maar in Jakobus 2 zegt de Heilige Geest precies het tegenovergestelde: “Abraham, onze vader, is hij niet uit de werken gerechtvaardigd, toen hij Izak, zijn zoon, geofferd heeft op het altaar? Ziet u dan nu, dat een mens uit de werken gerechtvaardigd wordt, en niet alleen uit het geloof?” Toch is dit alleen maar een schijnbare tegenstrijdigheid (een paradox). In Romeinen 4 gaat het over de rechtvaardiging *voor God*; in Jakobus 2 over de rechtvaardiging *voor de mensen*.

Een tweede voorbeeld is de geschiedenis van de bezetene(n), zoals beschreven is in Mattheüs 8 vers 28 én in Markus 5 vers 2. Hoeveel bezetenen waren er? Eén of twee? Markus schrijft niet dat er máár één was. Al schrijft hij niet over de andere, hij ontkent niet dat er een ander was.

De Bijbel is dus **eenduidig**. Dit houdt in, dat de Schrift uiteindelijk maar voor één uitleg vatbaar is, hoeveel verschillende menselijke meningen er ook zijn. En de Bijbel zelf bepaalt wat de juiste uitleg is. Daarom moeten we Schrift met Schrift vergelijken en haar zo uitleggen. Wie hier of daar een hap en een snap leest, rukt teksten uit hun verband en laat de Bijbel ‘buikspreeken’. Dan zal je wat betreft de kennis van God en van je zaligheid voor eeuwig verdwalen.

c. De Bijbel is noodzakelijk

Namelijk om God te kennen, zalig te worden en tot eer van God te leven, is de Bijbel onmisbaar. Niet voor God is de Bijbel nodig, maar voor ons. God kan ons wel onderwijzen zonder Bijbel, maar wij hebben, om de waarheid te weten, de Schrift nodig. Niet een ‘inwendige stem’ van de Geest (wie weet of deze stem niet verbeelding is?), of

een hoorbare stem van de hemel. Wanneer Petrus getuigt dat hij die stem wél heeft gehoord, roept hij zijn lezers niet op om daar ook om te vragen of naar te staan! Maar hij schrijft dat wij als christelijke gemeente iets hebben dat veel vaster is, namelijk het profetische Woord: “De Heere Jezus Christus heeft van God de Vader eer en heerlijkheid ontvangen, toen een stem van de hoogwaardige heerlijkheid tot Hem gebracht werd: “Deze is Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik Mijn welbehagen heb.” En deze stem hebben wij gehoord, toen zij van de hemel gebracht werd, toen wij met Hem op de heilige berg waren. En wij hebben het profetische woord, dat zeer vast is, en u doet goed, dat u daarop acht hebt, als op een licht, schijnend in een duistere plaats.”

Om de waarheid van dit Woord te verstaan en te geloven hebben we wel de werking van de Geest nodig, niet een inwendige ‘stem’. Subjectivisme óf kerkelijk gezag zijn onjuiste alternatieven. Rome stelt dat de kerk onmisbaar is en de Bijbel misbaar. Maar Jesaja 8 zegt: “Tot de wet en tot de getuigenis! Als zij niet spreken naar dit woord, het zal zijn, dat zij geen dageraad zullen hebben”!

Ik kom tot een afronding.

1. Gedurende alle eeuwen is in de christelijke kerk de waarheid van de Goddelijke ingeving van de Schrift beleden en vastgehouden. De erkenning van het Schriftgezag is een van de voornaamste kenmerken van het orthodoxe christelijke geloof.
2. Het geheim van de bloei en de herleving van de kerk van onze Heere Jezus Christus is altijd gelegen en ligt nog in de terugkeer naar Gods Woord. Het onverzwakt belijden van de inspiratie, zonder enige toegevendheid aan menselijk inzicht of natuurwetenschap, is voor het geestelijke en kerkelijke leven tot zegen.
3. Het verdrietige is dat niet alleen moderneren en vrijzinnigen het Goddelijke gezag van de Schrift loslaten, maar ook mensen die op de bodem van de reformatie willen staan en zuiver gereformeerd willen zijn. Ik noem de naam van een voormalige hoogleraar namens de Gereformeerde Bond, prof. Van de Brink, die de uitleg van de eerste hoofdstukken van Genesis meent te moeten aanpassen aan het inzicht van de wetenschap.
4. We hebben gehoord dat de Schrift zelf, dat Jezus en de apostelen, het volstreekte gezag van de Schrift erkennen. Welke mening mensen ook over de Bijbel hebben, duidelijk is zonder een zweem van twijfel, dat de Bijbel zélf zich als waarachtig Godswoord aandient. Wie dit zelfgetuigenis van de Schrift verwerpt, verwerpt uiteindelijk de Christus Zelf.
5. We hoorden iets over de eigenschappen van de Schrift, dat ze noodzakelijk of onmisbaar is, dat ze doorzichtig en verstaanbaar is voor het verlicht verstand; en dat ze genoegzaam is (zodat we geen onfeilbaar leergezag van de paus nodig hebben en de belijdenisgeschriften niet boven of naast Gods Woord stellen).
6. Het spreekt vanzelf, als dit allemaal zo is, dat we dit Boek niet ongebruikt mogen laten, maar gedurig en ijverig moeten bestuderen, alleen met diepe eerbied en in het besef van onze onwetendheid.

Dit alles gehoord en overdacht hebbende betekent het, wanneer we de Bijbel lezen of een preek erover horen, dat we ons onder andere de volgende vragen moeten stellen:

- (1) Wat leert dit gedeelte mij over God en Zijn wegen met ons?
- (2) In welke delen van mijn leven berispt het Woord mij, wijst het mij terecht doordat de Heilige Geest mijn geweten aanraakt en overtuigt van zonde?
- (3) Welk verbeterend, genezend, vernieuwend of opbouwend gevolg heeft dit onderwijs voor mij?
- (4) Hoe rust dit Schriftgedeelte mij toe om de Heere Jezus Christus meer te verheerlijken?

Als laatste wil ik noemen hoe belangrijk Gods gepredikte Woord is om zalig te worden, zoals we lezen in Romeinen 10:

“Mozes beschrijft de rechtvaardigheid, die uit de wet is, zeggende: De mens, die deze dingen doet, zal daardoor leven. Maar de rechtvaardigheid, die uit het geloof is, zegt: Nabij u is het Woord, in uw mond en in uw hart. Dit is het Woord des geloofs, dat wij prediken. Want de Schrift zegt: Een ieder die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden. Want een ieder die de Naam des Heeren zal aanroepen, zal zalig worden.”

En nu komt het:

“Hoe zullen zij Hem dan aanroepen, in Wie zij niet geloofd hebben? En hoe zullen zij in Hem geloven, van Wie zij niet gehoord hebben? En hoe zullen zij horen, zonder die hun predikt? En hoe zullen zij prediken, als zij niet gezonden worden? Zoals geschreven is: Hoe liefelijk zijn de voeten van hen die vrede verkondigen, van hen die het goede verkondigen!”

En we sluiten af met het volgende vers van de apostel uit dit hoofdstuk:

“Zo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods.”